

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11521/2024
22.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Петровић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., са боравиштем у Аустрији, чији је пуномоћник Ана Јокић Кардаш, адвокат из ..., ради развода брака, вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 526/23 од 01.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 22.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 526/23 од 01.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П2 397/20 од 27.01.2023. године, разведен је брак парничних странака; заједничко дете малолетни ВВ, рођен ...2019. године, поверен је на самостално вршење родитељског права тужиљи као мајци, са пребивалиштем детета на адреси пребивалишта мајке; уређен је начин одржавања личних односа малолетног детета са туженим оцем, тако да се одвијају када је тужени у Србији, сваки први и трећи викенд у месецу, почев од петка у 18,00 часова до недеље у 18.00 часова, за време зимског распуста 7 дана, за време летњег распуста 15 дана, дан очеве Крсне славе, сваки други рођендан, Божић и Ускрс, тако што ће тужени преузимати дете испред куће у којој дете станује са мајком и враћати га на исто место по престанку виђања, што је тужена дужна дозволити, док ће се виђање за време боравка туженог у Аустрији одвијати по договору странака, а све у најбољем интересу детета; обавезан је тужени да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног детета, почев од ...2019. године плаћа месечно 24.000,00 динара и то уплатом тужиљи као законском заступнику детета, преко поштанске уплатнице, најкасније до 10-ог у месецу за текући месец, па убудуће док за то постоје законски услови, а заостале рате

да уплати одједном; одбијен је захтев за дечје издржавање преко досуђеног износа од 24.000,00 динара до тражених 36.000,00 динара месечно и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 526/23 од 01.11.2023. године првостепена пресуда је потврђена у делу којим је одлучено о вршењу родитељског права, начину одржавања личних односа малолетног детета са туженим, у делу којим је тужени обавезан да доприноси издржавању малолетног детета у досуђеном износу почев од 21.08.2020. године па убудуће док за то постоје законски услови, у делу којим је одбијен захтев за дечје издржавање (преко 24.000,00 динара до тражених 36.000,00 динара), као и у делу којим је одлучено о трошковима поступка, а првостепена пресуда је укинута у преосталом делу одлуке о дечјем издржавању којим је тужени обавезан да доприноси издржавању малолетног детета почев од ...2019. године до 20.08.2020. године. Одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 10/23), на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији указује на неразумљивост изреке побијане пресуде, што је садржај битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, као и на друге повреде поступка учињене пред другостепеним судом. Међутим, те битне повреде нису разлог због ког ревизија може да се изјави, на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су засновале брачну заједницу ...2018. године у Бечу, а малолетни ВВ је рођен ...2019. године у болници у Србији, јер ниједна болница у Бечу није хтела да породи тужиљу. По рођењу детета тужиља је наставила да живи у Србији, из разлога што није добила боравишну визу, због чега је постепено дошло до прекида партнерских односа. Почетком јануара 2020. године, тужиља се дефинитивно вратила да живи у Србију. Малолетни ВВ живи у заједници са мајком и са бабом и дедом по мајци у породичној кући у Тужени је тек у августу исте године када је рођен ВВ дошао да га види и на почетку на име дететовог издржавања је дао укупно 200 евра, да би после месечно слао тужиљи по 100 евра на име издржавања детета. Када је долазио у Србију доносио је детету гардеробу, опрему, играчке, слаткише.

Тужиља је рођена ...1987. године у ..., по занимању је ... техничар, тренутно запослена у Фабрици ... у ..., на радном месту оператер почев од 20.07.2020. године и остварује месечну зараду у износу од око 50.000,00 динара. Ради у три смене, а чување детета организује уз помоћ своје мајке која га пази када она ради. Од престанка заједнице живота странака тужиља заједно са малолетним дететом живи у породичној кући својих родитеља. Тужиљин отац је рођен 1941. године и пензионер је, а тужиљина мајка је рођена 1954. године и по занимању је домаћица. Породица поседује 10 хектара

обрадивог земљишта, бави се ратарством и сточарством. Тужилу су родитељи помагали и у финансијском смислу и око чувања малолетног детета.

Тужени је по занимању угоститељски радник. Делатност обавља у локалу површине 1000 м² који је у једном делу дискотека, а у другом кафић. У току пословне 2019. године остварио је приход од 19.687,68 евра, док у току 2020. године није остварио значајне пословне приходе, с обзиром на пандемијску ситуацију. Живи у изнајмљеном стану у Бечу. У том граду живе и његови родитељи који су остварили право на пензију у износу од укупно 3.000 евра.

Тужени је од ВВ рођења долазио само једном да га види, а једном је тужила дете водила у Аустрију на два дана. Тужила је спремна да омогући контакте оца са малолетним дететом уколико он покаже интерес и буде долазио у Србију. Стручни тим центра за социјални рад је дао мишљење да је малолетни ВВ на узрасту који захтева непосредну негу у вези са мајком, те да га треба дати на самостално вршење родитељског права мајци. Дете са оцем није остварило контакте, дете га не познаје, нити он познаје дете. Због ниског календарског узраста дужи контакт и боравак детета код оца морао би подразумевати од стране оца познавање навика детета у погледу непосредне неге, исхране и слично.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су дете поверили на самостално вршење родитељског права мајци, по моделу виђања који је у најбољем интересу детета.

По оцени Врховног суда, побијана другостепена пресуда је у погледу одлуке о вршењу родитељског права, моделу виђања детета и износу издржавања детета заснована на правилној примени материјалног права.

Чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета су од првенственог значаја. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законских старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и да ће у том циљу предузети све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

По оцени Врховног суда, имајући у виду цитиране одредбе Породичног закона и Конвенције о правима детета, као и утврђено чињенично стање, правилан је закључак другостепеног суда да вршење родитељског права над малолетним дететом странака треба поверити тужили.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену најбољег интереса детета, између осталог, су узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост,

потребе детета и то васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и способност родитеља да задовоље утврђене потребе.

У конкретном случају, нижестепени судови су правилно ценили елементе процене најбољег интереса мал. детета и одлуку о вршењу родитељског права донели на основу прихваћеног мишљења Центра за социјални рад. У контексту оцене стручног тима Центра да тужени са мал. ВВ није у претходном периоду изградио блиске емотивне контакте, јер је виђање у том периоду изостало и да је мал. ВВ у узрасту који подразумева непосредну негу у вези са мајком, по оцени Врховног суда, одлука о поверавању мајци самосталног вршења родитељског права наводима ревизије се не доводи у сумњу. Поверавањем самосталног вршења родитељског права мајци је у конкретном случају природна потреба и најбољи интерес детета.

Стручни тим Центра за социјални рад је налаз и мишљење о родитељским капацитетима и компетентности мајке да самостално врши родитељско право дао на основу процене родитељских капацитета парничних странака, анализе целокупне породичне ситуације и других околности које су биле од значаја за давање стручног мишљења о овој околности, о којој суд нема стручних знања. Нижестепени судови су мишљење органа старатељства оценили као свеобухватно, исцрпно и у погледу битних чињеница довољно за одлуку о тужбеном захтеву о вршењу родитељског права, због чега и по оцени Врховног суда није било потребно извођење доказа на околност најбољег интереса детета по питању којем од родитеља ће бити поверено.

Одлука о одржавању личних контаката детета са оцем донета је према моделу предложеном у тужбеном захтеву. Ово због тога што се тужила изричито изјаснила да јој је циљ да се на најбољи начин успоставе међусобни односи родитеља са дететом, те да ће се у преосталом виђање одвијати сходно међусобном договору родитеља. Одређени модел виђања омогућава туженом, као родитељу који не врши родитељско право, да прати раст и развој детета, тим пре што мајка не ускраћује, већ подржава виђање детета са оцем у циљу његовог правилног раста и развоја.

Неосновани су ревизијски наводи којим се побија одлука суда о обавези туженог да доприноси издржавању малолетног детета са 24.000,00 динара, а имајући у виду да су потребе малолетног детета утврђене на 30.000,00 динара, а приходи туженог за 2019. годину су износили око 20.000 евра, те код чињенице да је тужени бољег имовног стања од тужиле. Стога су насупротив наводима ревизије правилно примењене одредбе чланова 73, 154, 160.-162. Породичног закона.

Остали наводи ревизије се односе на доказни поступак и оцену изведених доказа, чиме се побија утврђено чињенично стање, што према одредби члана 407. став 2. ЗПП не може бити ревизијски разлог.

Другостепени суд за своју одлуку је дао јасне и потпуне разлоге, које Врховни суд у свему прихвата.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку донета је одлука као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**